

16. Гойда Ю. Проступіться, гори!; Бережемо від ночі сонце; Тигри захи-
хаються; Я весь вогонь: [Вірші]// Новини Закарпаття.- 1994.- 15 берез.
17. Україні: [Вірш]// Друг читача.- 1990.- 25 січ.

* * *

18. Юрій Андрійович Гойда: До 70-річчя з дня народж.: Пам'ятка.- Ужгород,
1989.

19. Поп В. Юрій Гойда: Літ.-критич. нарис.- К.: Радян. письм., 1963.- 202 с.

* * *

20. Гойда Юрій Андрійович// Українські письменники: Біобібліогр. слов.
В 5-ти т.- К., 1960.- Т. 4.- С. 295-298.

21. З виступу закарпатського письменника Ю.Гойди на з'їзді Спілки пис-
менників України (7 груд. 1948 р.)// Культурне життя в Україні. Західні
землі: Док. і матеріали: Т. 1. 1939-1953.- К.: Наук. думка, 1995.- С. 585-587.

22. Ференц Н. Юрій Гойда (15.III.1919-2.VI.1955): До 75-річчя з дня народж.//
Календар "Просвіти" на 1994 рік/ Упорядкув. Й.Баглая, П.Федаки.- Ужго-
род: Патент, 1994.- С. 63-65.

* * *

23. Басараб В. Поет лишається поетом: До 75-річчя з дня народж. Ю.Гой-
ди// Новини Закарпаття.- 1994.- 15 берез.

24. Кутинський М. Некрополь України: [У т.ч. Гойда Ю.А.]// Дніпро.- 1991.-
№ 1.- С. 203, 206.

25. Поп В. Серце з вогню: До 80-річчя з дня народж. Юрія Гойди// Новини
Закарпаття.- 1999.- 16 берез.

26. Поп В. Талантом покликаний: [До 75-річчя Юрія Гойди]// Карпат
Україна.- 1994.- 31 берез.

27. Ференц Н. Я весь вогонь: Штрихи до творчої спадщини Юрія Гойди//
Погляд.- 1999.- 29 трав.

БЕРЕЗЕНЬ: 18

АВГУСТИН ІВАНОВИЧ ВОЛОШИН:

130-річчя з дня народження президента
Карпатської України, вченого-педагога (1874-1945)

У яскравій когорті визначних людей Закарпаття вагоме місце
посідає Августин Волошин. З його іменем пов'язане піднесення
рівня національної свідомості закарпатців, самоусвідомлення себе,
як складової частини великого українського народу. А.Волошин
був визначним педагогом, вченим, просвітником і видавцем.

Проблеми навчання і виховання посідали центральне місце в його багатогранній діяльності. Разом з тим, необхідно констатувати, що А.Волошин справедливо відноситься до тих впливових політиків свого часу, які протягом всього міжвоєнного періоду притримувалися прочехословацької орієнтації та мали чіткі українські погляди. Варто погодитися з висловлюванням сучасних вчених, що А.Волошин чистою політикою займався мало, однак, якби там не було, але він був причетний до всіх головних політичних віх в історії Закарпаття з 1918 р. до березня 1939 р.

Ще задовго до розвалу монархії Габсбургів, в 1915 р. Августин Штефан за дорученням саме А.Волошина поїхав до Відня і мав розмови з відомими українськими політичними діячами Є.Петрушевичем, К.Трильовським, Л.Бачинським, С.Смаль-Стоцьким. Йшлося про бажання закарпатських українців возз'єднатися з Соборною Україною. Цей факт ми навели не тільки тому, щоб підтвердити тезу про контакти між політичними діячами краю і Великої України ще задовго до 1918-1919 рр. Робимо це ще з однієї причини: окремі вчені твердять про раптову зміну орієнтації А.Волошина в 1919 р. Як видно, він вже в 1915 р., ще до розпаду Австро-Угорської монархії, притримувався орієнтації на Україну. 21 січня 1919 р. в Хусті відбулося засідання Всенародного Конгресу українського населення Закарпаття, на якому було прийнято рішення про возз'єднання краю з Україною. Саме газета "Руська Крайна", головним редактором якої був тоді А.Волошин, детально описала роботу Конгресу.

8 травня 1919 р. в Ужгороді відбулося об'єднання Пряшівської, Ужгородської (голова – А.Волошин) і Хустської народних рад, на основі яких виникла Центральна Руська Народна Рада. На її засіданні було прийнято рішення про входження Закарпаття до Чехословаччини на правах автономії. Виступаючи на засіданні Ради, соратник А.Волошина Михайло Брацайко недвозначно заявив, що 420 делегатів із всіх частин Закарпаття вирішили приєднати Угорську Русь до України. Цю злуку було неможливо здійснити внаслідок несприятливих воєнних подій. Але це серце і душу народу не змінило. Більшість політичних діячів краю, як і весь народ, розцінювали включення Закарпаття до Чехословаччини, як тимчасове явище. Таким чином, тільки неможливість возз'єднання Закарпаття з Україною привела до того, що стало можливим включення його до складу новоутвореної ЧСР.

Августин Волошин у ряді своїх робіт досить детально пояснив зроблений ним і його соратниками політичний вибір щодо подальшої долі Закарпаття. У “Споминах” він відзначав, що політична ситуація тоді була незрозумілою і все “зависло от міжнародної обстановки”. Він не відкидав і той факт, що члени очолюваної ним Ужгородської ради покладали певні надії на демократичний уряд Угорщини, очолюваний М.Каролі. “І началися переговори з мадярським правительством, – писав А.Волошин, – котрі і довели до того, що Центральна Угорська Рада в Будапешті признала право русинів ко автономії, а після будапештського зібрання русинів... був видан закон 10 з 24 децембра 1918 р. Єднако сей закон викликав у Раді остру критику... Крім того, консервативна мадярська печать виступила остро проти сього закону”, який лише на папері гарантував закарпатцям автономні права.

Після того, як 8 травня ЦРНР прийняла рішення про входження Закарпаття до складу ЧСР, “100 членна депутація дня 20 мая 1919 року понесла рішення общого зібранія всіх руських рад до Праги і передала президенту Масарику”. Серед членів делегації був і А.Волошин. Як оцінював майбутній президент Карпатської України цю подію? Даючи інтерв’ю американській газеті “День” в 1923 р., А.Волошин зробив вичерпну відповідь на питання: “Чи могла Підкарпатська Русь і Американські русини при даних обсто-ятельствах зділати луччий вибір, як соединитися в образі автономного штата з Чехословацькою Республікою?”. “Мій коротенькій отвіт такий: Не могла!” – однозначно заявив А.Волошин. Проаналізувавши всі можливі на той час варіанти вирішення “закарпатської проблеми”, А.Волошин, зокрема сказав: “Пристапи на се (входження Закарпаття до складу ЧСР – Авт.) всі Ради прото, ібо тоді вже стало ясным, що соединеніє наших земель з западними русинами – невозможно. Географічні, економічні і культурні інтереси наші тягли нас ко Чехословакії, де надіялисьмеся найти братської підпори для свободного розвитку наших народних сил. Дотеперішній наш поступ доказує, що мимо всіх перепон, вибор сей був для нас единственно добрим”.

Августин Волошин на цій позиції залишався постійно. У розмові з Вікентієм Шандором, яка відбулася в Празі у 1939 р., він відзначив “Ми мусіли шукати якусь реальну розв’язку, притому не хотіли бути довше зв’язані з Мадярщиною, а наше з’єднання з Україною не було можливості здійснити, головну роль тоді повсюди

грала військова сила, якої у нас не було. Про чехів як народ ми дуже мало знали, але в той час це був єдиний правильний вихід із положення – зв'язати нашу долю із слов'янським народом". Переважна більшість сучасних дослідників сходяться на тому, що входження Закарпаття до складу Чехословаччини було правильним кроком, адже ця держава справедливо вважалася однією з найдемократичніших у світі. Тут діяла багатопартійна система, розвивалася освіта і культура. Невипадково, що А.Волошин вислав подяку уряду ЧСР вже тоді, коли ця держава припинила своє існування.

Про свою політичну діяльність А.Волошин дещо сказав слідчому МДБ СРСР майору Вайндорфу. У 1918-1921 рр. він взяв участь у об'єднанні Народних рад, про що вже йшлося, і був членом Директорії – тимчасового уряду Підкарпатської Русі на чолі з губернатором Григорієм Жатковичем, у 1925-1929 рр. був послом до чехословацького парламенту від Християнської народної партії, яку очолював протягом всього міжвоєнного періоду. Як посол, А.Волошин постійно відстоював інтереси Закарпаття, провів кілька помітних акцій. У 1926 р. він домігся введення в Закарпатті кооперативних законів, які захистили девальвовані після приєднання краю до Чехословацької республіки вклади закарпатських кооперативних спілок у будапештських банках. А.Волошин у парламенті розкрив наміри і зупинив агітацію деяких словацьких послів на перенесення столиці Підкарпатської Русі з Ужгорода до Мукачева, вигідну тим антизакарпатським силам, які хотіли приєднати Ужгород до Словаччини. Цю агітацію підтримали і закарпатські русофіли. У 1928 р. А.Волошин як посол домігся поширення на Закарпаття закону про державну допомогу священикам.

Отже, Августин Волошин зарекомендував себе як помітний політичний діяч Закарпаття в міжвоєнний період. Однак тріумф Волошиного – політика припадає на 1938-1939 рр., коли він був призначений прем'єр-міністром Підкарпатської Русі, а 15 березня 1939 р. обраний президентом незалежної Карпатської України.

11 жовтня 1938 р. було сформовано перший автономний уряд Підкарпатської Русі, який очолив А.Бродій – представник русофільського напрямку в краї. Августин Волошин посів крісло державного секретаря. 26 жовтня Андрія Бродія заарештувала чехословацька служба безпеки. Новим прем'єр-міністром Прага призначила А.Волошиного – лідера українського напрямку в краї. Він в присутності міністра Е.Бачинського, чеського генерала О.Сватека

і віце-губернатора краю О.Бескида склав присягу на вірність Чехо- словацькій республіці. У виголошеній 26 жовтня промові А.Волошин заявив, що забезпечить “народом Підкарпатської Русі їх культурні, національні та господарські здобутки... без різниці національної та релігійної”. Як сприйняли закарпатські українці звістку про призначення А.Волошина прем’єр-міністром Василя Гренджа-Донського пригадував: “Люди з великої радості по вулицях обнімались, підкидували шапки вгору і плакали з великої втіхи. Я ще в житті не бачив такого захоплення, такого ентузіазму...”

А.Волошин сформував новий уряд виключно з представників українського напрямку. Виняток становив, хіба що, Е.Бачинський. Закономірно, що це викликало велике незадоволення серед представників протилежного напрямку як в краї, так і за його межами. Вважаємо, що А.Волошина важко в чомусь звинувачувати. По-перше, Прага переконалася у зраді керівників русофільства і більше не бажала ризикувати; по-друге, склад уряду був сформований у Празі. Остання постійно втручалася у внутрішні справи крайового уряду. Доказом цього є призначення в січні 1939 р. третім міністром Карпатської України чеського генерала Л.Прхали.

Зарубіжні журналісти, акредитовані в Карпатській Україні, давали високу оцінку Августину Волошину. Один із них відзначив: “Людина на своїому місці. Мало маємо людей такої ваги, як о.др.А.Волошин. Український народ Підкарпаття виявив для нього таку любов і таке признание, що назвав його “батьком народу”. Редактор голландського часопису “Фолкен стаат” Германс заявив, що відвідини ним Закарпаття переконало його в тому, що “на цілій території Карпатської України панує взірцевий спокій і порядок, та що населення з найбільшим ентузіазмом працює для розбудови краю”.

Уряду доводилося діяти в екстремальних умовах. Архівні джерела свідчать, що наприкінці 30-х років Карпатська Україна переживала глибоку економічну кризу. Її соціально-економічне становище особливо погіршилось після Віденського арбітражу 2 листопада 1938 р., коли до Угорщини відійшли Ужгород, Мукачево, Берегово з прилеглими до них округами. Нелегким було внутрішньополітичне становище краю: не припинялися напади на територію Карпатської України угорських і польських терористів, постійно велася антиукраїнська і античеська ворожа пропаганда, справжня листівкова і радіовійна. Політичну кризу в краї поглиблювали суперечності між чеським урядництвом і місцевим

населенням, а також численні конфлікти в самому українському таборі. В 1938-1939 рр. зіткнулися між собою представники двох поколінь: молоді радикали-націоналісти, які вимагали від уряду рішучих дій і старші за віком помірковані політики, які при допомозі маневрувань намагалися зберегти автономний статус краю. Зокравим представником останніх був і Августин Волошин.

Уже з перших днів свого прем'єрства А.Волошин почав орієнтуватися на Німеччину – єдину велику країну, яка обіцяла йому своє покровительство. Волошин все робив для того, щоб німецьке населення не відчувало ніяких проблем. Він навіть видав розпорядження, згідно з яким “всім громадянам німецької національності без огляду на їх державну приналежність дозволено організуватися в Німецькій партії по засадам національно-соціалістичним й організувати всі у цій партії звиклі партійні органи, якож і носити відзнаки і прапори з гаковим хрестом”. Для того, щоб тримати під своїм контролем розвиток політичних подій в краї, до Хуста був призначений консулом німецький дипломат Г.Гофман. А.Волошин сподівався, що “його прихід до нас не є якась подорож з цікавості, але є студійною дорогою, яка буде мати свої конкретні наслідки для нашого краю, для нашого народу і для дальшої політики Німеччини супроти нас...”. Певну роль у зближенні уряду Волошина з Німеччиною також відіграли керівні чини ОУН. Ця організація бачила в Німеччині рятувальника Галичини від польського панування.

20 січня 1939 р. А.Волошин дав дозвіл створити політичну партію під назвою Українське Національне Об'єднання (УНО). Всі інші партії, які діяли на території краю до цього часу, за рішенням Праги, були заборонені. 24 січня був іменований центральний провід УНО, який очолив Ф.Ревай. 27 січня було сформовано список послів до Союму Карпатської України, який відкривав А.Волошин. Вибори до Союму були призначені на 12 лютого. Очевидець писав, що “результат недільних виборів... був так надзвичайно успішний і для українського народу та українців взагалі корисний, що заскочив своєю несподіванкою не тільки ворогів, але і приятелів Карпатської України”. Із 92,5% населення, що взяли участь у виборах, 92,4% проголосували за УНО. Це була беззаперечна перемога.

Відкриття Союму було призначене на 15 березня 1939 р. Ще напередодні його відкриття, 14 березня, А.Волошин проголосив самостійність Карпатської України, сповістивши про своє рішення МЗС Німеччини. Шістьом засіданням Союму, які проходили

протягом трьох годин одного дня, випала доля бути історичними, бо на них були прийняті історичної ваги документи – про незалежність, державний устрій, назву, мову, герб, прапор і гімн Карпатської України. Таємним голосуванням був вибраний президент. Ним став А.Волошин, за якого проголосували всі послы. Соїм проходив у той час, коли угорська армія вже вторглася на територію Карпатської України. Молода незалежна держава, так і не розпочавши свою діяльність, припинила своє існування. Останні захисники Карпатської України 17 березня 1939 р. припинили опір. У краї встановився жорстокий окупаційний режим.

В 1939-1945 рр. А.Волошин проживав у Празі, працюючи професором Українського Вільного Університету. 15 травня 1945 р. він був заарештований співробітниками КДБ СРСР і вивезений в Москву. Перший допит А.Волошина в Лефортівській тюрмі був проведений 22 травня, після чого послідували наступні – 24 травня, 5, 9, 12, 14, 19 і 20 червня 1945 р. 20 червня 1945 р. А.Волошину було представлено обвинувачення, згідно з яким він “проводив ворожу діяльність проти Радянського Союзу”. Після останнього допиту здоров’я А.Волошина різко погіршилося і його перевезли в Бутирську тюрму, де була лікарня. В ній він і помер 19 липня 1945 р. о 15 год. 20 хвилин від паралічу серця.

Так закінчилося життя славного сина українського народу, президента Карпатської України Августина Волошина. У “Заповіті”, написаному 19 серпня 1944 р. в Празі, Волошин писав, що “лише загально християнська етика, що стоїть над народами й державами, може забезпечити й нашому народові почесне місце в родині цивілізованих націй”. До цього ми повинні прагнути.

МИКОЛА ВЕГЕШ

Джерельні приписи:

1. Волошин А.І. Вибрані твори/ Упоряд., вступ. ст. та прим. О.В.Мишанича.- Ужгород: Закарпаття, 2002.- 528 с.: іл.
2. Волошин А. Твори/ Упоряд., передм. та прим. О.Мишанича, П.Чучки.- Ужгород: Гражда, 1995.- 447 с.: іл.
3. Вегеш М., Турияница В. Августин Волошин: Бібліогр. покажч.- Ужгород, 1994.- 25 с.
4. Вегеш М., Турияница В. Короткий життєпис Августина Волошина (1847-1945).- Ужгород: Патент, 1995.- 28 с.
5. Вегеш М., Турияница В., Чаварга І. Смерть президента (Останні дні життя

- і смерть президента Карпат. України Августина Волошина).- Ужгород, 1995.- 49 с.
6. Зимомря М., Гомоннай В., Вегеш М. Августин Волошин.- Ужгород: Закарпаття, 1995.- 100 с.
 7. Кляп М.І. Педагогічна та освітньо-культурна діяльність Августина Волошина в міжвоєнний період (1919-1939).- Ужгород: Вид-во В.Падяка, 2001.- 152 с.; іл.
 8. Мишанич О. Життя і творчість Августина Волошина.- Ужгород: Закарпаття, 2002.- 48 с.

* * *

9. Бажанський М. Мої зустрічі й розмови з отцем Августином Волошином// Моя Карпатська Україна.- Київ-Нью-Йорк: Світовид, 1995.- С. 10-19.
10. Баяновська М. Августин Волошин про соціальне виховання// Календар "Просвіти" на 1998 рік/ Уклад. П.Федака.- Ужгород: Закарпат. крайове т-во "Просвіта", 1998.- С. 71-73.
11. Волошин Августин// Токар М. Проукраїнські політичні партії Закарпаття в 1919-1939 рр.- Ужгород, 2001.- С. 131-132.
12. Августин Волошин і товариство "Просвіта"// Федака П. Пам'ять рідної землі.- Ужгород, 1996.- С. 251-258.
13. Кляп М. Деякі питання історії церкви Закарпаття в працях А.Волошина// Ужгородській унії – 350 років: Матеріали міжнар. наук. конф., Ужгород, квіт. 1996 р.- Ужгород, 1997.- С. 114-116.
14. М.В. Останні дні президента Карпатської України: до 50-річчя смерті о.Августина Волошина// Календар "Просвіти" на 1995 рік/ Упоряд. П.Федака, Й.Баглай.- Ужгород: Гражда, 1995.- С. 135-137.
15. Сенько І. Августин Волошин – автор і упорядник підручників// Земля з ім'ям: Краєзнав. студії.- Ужгород: Патент, 1998.- С. 83-88.
16. Тарасюк В.Ю. Майстерність А.Волошина-публіциста// Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер.: Філологія. Вип. 4.- Ужгород, 2000.- С. 117-120.
17. Тарасюк В. Про журналістську діяльність Августина Волошина// Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер.: Філологія. Вип. 5.- Ужгород, 2000.- С. 143-147.
18. Туряниця Ю.Д. Августин Волошин про Антонія Годинку// Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер.: Філологія. Вип. 4.- Ужгород, 2000.- С. 120-123.
19. Федака П. Подвижник "Просвіти": Визначні постаті української історії: до 125-річчя від дня народж. Августина Волошина// Календар "Просвіти" на 1999 рік/ Уклад. П.Федака.- Ужгород: Закарпат. крайове т-во "Просвіта", 1999.- С. 68-72.
20. Чаварга І.М., Виноградов С., Гичка А. Роль Августина Волошина у героїчній та трагічній долі Карпатської України// Українські землі в роки Другої світової війни: Наук.-метод. зб. матеріалів конф.- Ужгород, 1998.- С. 41-48.
21. Чучка П., Августин Волошин і питання української мови на Закарпатті:

Історія// Від наук. т-ва ім.Т.Шевченка до Укр. вільного ун-ту: Міжнар. конф.- К., 1992.- С. 247-255.

* * *

22. Бабець П. Кризь сальви надій і зради: [А.Волошин]// Карпат. край .- 1998.- № 1-2.- С. 20.
23. Бандусяк М. Чому теолог і педагог Волошин став жертвою омани?: Погляд очевидця// Фест.- 1999.- 22-28 лип.
24. Бернаркова Т. Професор д-р отець Августин Волошин останній ректор УВУ в Празі// Визвольн. шлях.- 1997.- № 5.- С. 595-601.
25. Білецький П. Чи прийме Ужгород у свою сім'ю Волошина? або дещо про проблеми місцевого пам'ятникобудування// Фест.- 2002.- 18-24 лип.
26. Болдижар М. Августин Волошин і Український вільний університет// Новини Закарпаття.- 2000.- 19 серп.- С. 14.
27. Вегеш М., Горват Л. Виповнилося 125 років від народин Августина Волошина: [Що нового про його життя повідають архіви]// Срібна Земля-Фест.- 1999.- 18-24 берез.
28. Вегеш М. Нові архівні матеріали про останні дні життя і смерть президента Карпатської України Августина Волошина// Срібна Земля.- 1996.- 16 берез.
29. Вегеш М. Щодо постаті Августина Волошина// Погляд.- 1999.- 27 квіт.
30. Чи стане Ужгород містом Августина Волошина?: [Про створення музею// Ужгород.- 2001.- 26 трав.
31. Годьмаш П. А.Волошин був шпигуном Відня чи Берліна?// Карпат. евроміст.- 2002.- 10 серп.
32. Годьмаш П. Дайте спокій Августину Волошину: повага як рекламний трюк// Карпат. евроміст.- 2002.- 7 листоп.
33. Годьмаш П. Джерельні удачі Карпатської України: [А.Волошина]// Карпат. евроміст.- 2002.- 27 лип.
34. Грицишук Т. Меморіальну кімнату-музей Президента Карпатської України Августина Волошина відкрито в Ужгороді// Молодь Закарпаття.- 2002.- 16 берез.
35. Делеган М. "Признаємо его отлично квалифицированным..." : [А.Волошин]// Карпат. край .- 2002.- № 1-4.- С. 27-31.
36. Маргітич І.О. Закарпатський будитель – о.Др. Августин Волошин// Чорна гора.- 2002.- 30 серп.
37. Олашин М. Через смерть – у безсмертя: [Августин Волошин]// Новини Закарпаття.- 1995.- 1 серп.
38. Остання світлина Августина Волошина: тепер Закарпаття має її копію// Фест.- 1999.- 22-28 лип.
39. Пагіря В. Де похований Августин Волошин// Новини Закарпаття.- 1997.- 28 черв.

40. Пам'ятник президенту Карпатської України// Уряд. кур'єр.- 23 серп.
41. Положення про премію Августина Волошина/ Затвердж. ухвалою ради Закарпат. крайов. культ.-освіт. т-ва "Просвіта" 04.04.2000 р. № 1// Просвіта.- 2001.- № 1.- С. 2.
42. Романюк Л. Ювілей Срібної землі: [Отець, д-р Августин Волошин і відродження Закарпаття]// Укр. слово.- 1998.- 31 груд.
43. Росія передала реліквії: [Особисті речі президента Карпат. України Августина Волошина]// Карпат. голос.- 1999.- 17-23 лип.
44. Удовиченко А. Герой України родом с Карпат: [А.Волошину присвоили звання Героя України]// Киевские ведомости.- 2002.- 21 берез.
45. Федака П. Великий син Срібної землі: До 55-річчя смерті Августина Волошина// Срібна Земля.- 2000.- 22 лип.
46. Федака П. Як створювався меморіальний музей Августина Волошина в Ужгороді// Просвіта.- 2002.- № 1.

КВІТЕНЬ: 8

ЮРІЙ ДМИТРОВИЧ ТУРЯНИЦЯ:

75-річчя з дня народження фольклориста (1929)

Помічено, що люди, які з'явилися на світ весною й виколисали їх гори-долоні первозданної матінки-природи, гуманні у вчинках, розсудливі в діях, щирі у взаєминах, спрагли до знань, поспішні на творення добра. Саме такими якостями володіє Юрій Дмитрович Туряниця, ще з дитинства, винісши любов до трудової людини, до праці, до природи, народної пісні, краси в усіх її проявах.

Ю.Д.Туряниця народився 8 квітня 1929 року в с.Кальник на Мушківщині в селянській родині. Закінчив філологічний факультет Ужгородського держуніверситету (1953). Працював учителем української мови та літератури в Хустській середній школі № 1, потім три роки навчався в аспірантурі при кафедрі української літератури УжДУ. Оскільки вважався неблагонадійним, не отримав направлення на роботу і п'ять місяців перебивався випадковими заробітками.

З березня 1957 року призначений директором Дубриницької СШ. У квітні 1960 року прийнятий викладачем на кафедру української літератури УжДУ, на якій працює й нині. 1970 року захистив кандидатську дисертацію на тему "Українські народні пісні про рекрутчину і солдатчину". З 1973 року – доцент кафедри української літератури УжДУ. Читає курси "Українська народнопісична